

نمونه امضای اعضای هیأت دولت

(از ۱۲۹۹-۱۳۲۰ ه.ش.)

۲

علی گریبان

۰۳۳ جم، محمود (مدیرالملک)

سیدضیاءالدین طباطبائی. از دوم بهمن ۱۳۰۰ تا ایران در ایتالیا. در ۱۳ خرداد ۱۳۲۲ استاندار ۲۷ خرداد ۱۳۰۱ و از ۱۶ آبان ۱۳۰۲ تا ۷ شهریور آذربایجان. از ۲۱ فروردین ۱۳۲۴ تا ۲۹ اسفند ۱۳۰۳ وزیر مالیه در کابینه سردار سپه. در ۲۹ ۱۳۲۵ نایب‌نده کرمان در دوره اول مجلس سنا و آذر ۱۳۰۴ معاون محمدعلی فروغی ذکاءالملک همچنین نایب‌نده کرمان در دوره‌های دوم، سوم، رئیس‌الوزراء. از ۲۲ خرداد ۱۳۰۵ معاون جهارم و بنجم مجلس سنا.

میرزا حسن مستوفی‌المالک رئیس‌الوزراء. از چهارم و پنجم مهر ۱۳۴۸ (ش) در تبریز متولد و در عینفوان جوانی در تزد دکتر کوین داروساز فرانسوی و طیب مخصوص ولیعهد (مظفر الدین میرزا) به شهریور ۱۳۰۵ تا اوخر ۱۳۰۶ والی استان کرمان عنوان مترجم. در سال ۱۲۸۸ به تهران آمد و از اول دی ۱۳۰۷ وزیر فوائد عامه و تجارت در پس از چند ماه مترجم اداره گمرک و سپس به ریاست گمرک ارتقا یافت و در ضمن به مدت ۸ سال مترجم سفارت فرانسه نیز بوده است. در ۱۳۱۲ وزیر داخله در کابینه محمدعلی فروغی، ۱۲۹۸ ریاست انبیار دولتی غله سپس منتصدی از ۱۳۱۴ تا ۲ آبان ۱۳۱۸ رئیس‌الوزراء و ارزاق، یشکاری مالیه و خالصجات تهران. در کابینه میرزا حسن مشیرالدوله (۱۲ تیر ۱۲۹۹) ریاست خزانه‌داری کل. از ۱۰ اسفند ۱۲۹۹ تا ۲۰ مصر. از ۲۴ تیر ۱۳۲۶ تا ۱۹ آذر ۱۳۲۶ وزیر اردیبهشت ۱۳۰۰ وزیر امور خارجه و از آن پس تا ۱۴ خرداد ۱۳۰۰ وزیر مالیه در کابینه احمد قوام. در ۲۹ آذر ۱۳۲۶ وزیر دربار. از مهر ۱۳۲۸ تا تیر ۱۳۲۹ سفیر

۱۴۰

جوم

۳۴. جهانبانی، سرلشکر امان الله
(نصرت الله میرزا)

علم و تربیت و قوانین ثبت استاد در اروپا از طرف وزارت دادگستری. از ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ تا ۳۰ مرداد ۱۳۰۳ کفیل وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه کفیل وزارت فوائد عامه و تجارت در از جهار استند ۱۳۱۳ تا ۱۳ آذر ۱۳۱۴ وزیر کاینه سردار سپه. در ۱۲۵ حکمران کرمان، از ۱۳۰۴ معارف در کاینه محمدعلی فروغی و از ۱۳۰۶ حکمران اصفهان. در ۱۳۰۹ حکمران خرمآباد و بروجرد و لرستان و در ۱۳۱۰ تا ۷ آسفند ۱۳۱۷ وزیر معارف و از آن حکمران کردستان. از ۱۳ آذر ۱۳۱۳ تا ۱ بهمن ۱۳۱۸ وزیر داخله در کاینه محمود حکمران کردستان. از ۵ آبان ۱۳۱۸ تا ۱۵ آسفند ۱۳۱۸ وزیر ۱۳۱۵ وزیر بست و تلگراف در کاینه های پس تا ۳ آبان ۱۳۱۸ وزیر داخله در کاینه محمود جم. از ۵ آبان ۱۳۱۸ تا ۱۵ آسفند ۱۳۱۸ وزیر داخله در کاینه احمد متین دفتری و همچنین با محمدعلی فروغی و محمود جم.

وزیرت دفتر و عده

امان الله [نصرت الله میرزا] فرزند میرزا امان الله ضیاء الدوّله (۱۲۷۲-۱۳۵۲ش) در تهران متولد شد. در ۱۴ دی ۱۳۰۰ تا ۱۲ خرداد ۱۳۰۲ ریاست ارکان حرب. پس از آن برای ادامه تحصیل به اروپا رفت و پس از بازگشت به فرماندهی لشکر شرق منصوب و از ۴ اسفند ۱۳۱۴ رئیس اداره صناعت در کاینه محمود جم. از اول مرداد ۱۳۱۶ از کاربرکنار، خلع درجه و زندانی شد. در ۳ شهریور ۱۳۲۰ وزیر کشور و از ۱۳ آذر ۱۳۲۰ تا ۱۸ آسفند ۱۳۲۰ وزیر راه در کاینه محمدعلی فروغی. از ۱۰ تیر ۱۳۲۲ فرماندهی سپاه جنوب و بعد از آن بازرس ویژه ارتقای اول فروردین ۱۳۲۷ به درجه سپهبدی ارتقاء یافت. و در دوره اول مجلس نماینده شیراز، در دوره های دوم و سوم نماینده رضانیه (ارومیه) و در دوره های جهارم، پنجم و ششم به نمایندگی تبریز در مجلس سنا منصوب شد.

۳۷. حکیمی، ابراهیم (حکیم الملک)

آبان ۱۳۲۷ وزیر امور خارجه و از ۱۶ اسفند ۱۳۲۸ تا ۱۴ فروردین ۱۳۲۹ وزیر مشاور در کاینه محمد ساعد مراغه ای و از سال ۱۳۲۷ تا ۱۳۳۱ نایب رئیس جمعیت شیر و خورشید سرخ (۱۲۴۹-۱۳۲۸ش) در تبریز متولد شد. و کبیل ایران. از دی ماه ۱۳۲۲ تا دی ماه ۱۳۲۶ سفیر مجلس شورای ملی در دوره های اول و چهار از ایران در هندوستان. از سال ۱۳۲۵ وزیر مختار تهران و دوم، سوم و پنجم از تبریز. در ۲۶ تیر ۱۳۲۸ از بانکوک. در سال ۱۳۲۲ ریاست ۱۲۸۸ عضو کمیسیون عالی مشروطه خواهان. در کنفرانس مستشرقین در هزاره ابن سینا. از ۲۳ تیر ۱۲۸۸ معاون وزیر دربار کاینه اردیبهشت ۱۳۲۷ تا ۲۲ خرداد ۱۳۲۸ وزیر امور مستوفی الملک. از اول مرداد ۱۲۸۹ تا ۱۴ آبان ۱۲۸۹ وزیر مالیه در کاینه مستوفی الملک. از ۳ مرداد ۱۲۹۰ تا ۲۵ بهمن ۱۲۹۰ وزیر مالیه در کاینه نجفقلی خان صمصام السلطنه. از ۱۶ تیر ۱۲۹۲ تا ۲۶ مرداد ۱۲۹۲ وزیر علوم در کاینه میرزا محمدعلی خان علاء السلطنه. از ۳ اسفند ۱۲۹۳ وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در کاینه میرزا حسن مشیر الدوله. از ۱۰ اردیبهشت ۱۲۹۴ وزیر معارف اوقاف و صنایع مستظرفه در کاینه عبدالمجید میرزا عین الدوله و از ۲۶ مرداد ۱۲۹۴ تا ۲۶ دی ۱۲۹۴ وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در کاینه میرزا حسن مستوفی الملک. از ۱۵ خرداد ۱۲۹۶ تا ۳۰ آبان ۱۲۹۶ وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در کاینه میرزا محمدعلی خان علاء السلطنه. از نظام الدین فرزند حسام الدین ۱۰ اردیبهشت ۱۲۹۷ تا ۲۸ خرداد ۱۲۹۷ وزیر نظام الدین فرزند حسام الدین ۱۰ اردیبهشت ۱۲۹۷ تا ۲۸ خرداد ۱۲۹۷ وزیر معارف و پس از آن تا ۱۶ مرداد ۱۲۹۷ وزیر مالیه

وزیر سه رداری
معزیز

۳۵. حکمت، علی اصغر

علی اصغر فرزند احمدعلی حشمتالملک (۱۲۷۳-۱۳۵۹ش) در شیراز بدنیا آمد. در سال ۱۲۹۷ به خدمت وزارت معارف و در سال ۱۲۹۹ مدیر کل معارف فارس و سپس رئیس بازرسی وزارت فرهنگ و در سال ۱۳۰۴ به نمایندگی جهرم در مجلس سنا منصوب شد. در سال ۱۳۰۷ مدیر کل اداره فرهنگ و در سال ۱۳۰۹ مأمور مطالعات در

۳۶. حکمت، نظام الدین (مشار الدوله)

۴۱. داور، علی اکبر

علی اکبر فرزند کلب علی خان (۱۲۶۴-۱۳۱۵ ش) در تهران متولد شد. وی پس از برگشت از سویس حزبی بنام «حزب رادیکال» بوجود آورده روزنامه مردم امروز را منتشر ساخت. در ۱۰ آبان ۱۳۰۰ رئیس کل معارف نماینده دوره چهارم خوار و درامین و پنجم و ششم لار در مجلس شورای ملی. از ۱۸ بهمن ۱۳۰۵ تا ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ وزیر عدلیه در کابینه های حسن مستوفی و مهدیقلی هدایت. از ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ تا ۲۱ آذر ۱۳۱۵ وزیر مالیه در کابینه های محمدعلی فروغی و محمود جم.

کابینه های

در کابینه نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه. رئیس اداره شد و در ۶ آبان ۱۳۲۰ بازنشسته از ۱۲ تیر ۱۲۹۹ تا ۵ آبان ۱۳۱۹ وزیر علوم و شد.

اواقع و صنایع مستظرفه در کابینه میرزا حسن مشیرالدوله. از ۳ بهمن ۱۳۰۰ تا اردیبهشت ۱۳۰۱ وزیر امور خارجه در کابینه میرزا حسن خان مشیرالدوله. از ۲۲ خرداد ۱۳۰۲ تا ۳ آبان ۱۳۰۲ وزیر عدلیه در کابینه میرزا حسن خان مشیرالدوله. از آن پس حکیمی تا سال ۱۳۲۱ در کابینه ها شرکت نداشت. از ۱۸ مرداد ۱۳۲۱ تا ۲۴ بهمن ۱۳۲۱ وزیر مشاور در کابینه احمد قوام. از ۲۲ اردیبهشت ۱۳۲۲ تا ۱۴ خرداد ۱۳۲۴ نخست وزیر. از ۱۳ آبان ۱۳۲۲ نخست وزیر. از ۶ دی ۱۳۲۶ تا ۱۸ بهمن ۱۳۲۷ نخست وزیر. از ۱۲ آبان ۱۳۲۸ به مدت یکسال وزیر دربار. نماینده تهران در دوره های اول و دوم مجلس سنای از ۱۸ بهمن ۱۳۲۸ تا ۲۷ اسفند ۱۳۳۲ ریاست مجلس سنای از ۲۸ فروردین ۱۳۳۳ تا فروردین ۱۳۳۴ ریاست مجلس سنای.

مل

۴۲. دولتشاهی، محمدعلی (مشکوّه الدّوله)

محمدعلی فرزند ابراهیم خان (۱۲۶۲-۱۳۱۲ ش) در کرمانشاه متولد شد. نماینده کرمانشاه در دوره های ششم، هفتم، هشتم و نهم در مجلس شورای ملی. از ۲۶ شهریور ۱۳۲۱ تا ۲۷ تیر ۱۳۱۳ وزیر پست و تلگراف در کابینه محمدعلی فروغی.

محمدعلی

۴۹. خواجهی، تقی (مشیر معظم)

وی از ۵ اسفند ۱۲۹۹ تا ۴ خرداد ۱۳۰۰ ش وزیر پست و تلگراف در کابینه سید ضیاء الدین طباطبائی. نماینده تون و طبس و فردوس و گلشن در دوره پنجم مجلس شورای ملی. در ۵ آذر ۱۳۱۷ کفیل شهرداری تهران در دوره های اول و دوم مجلس سنای از ۱۸ بهمن ۱۳۲۸ تا ۲۷ اسفند ۱۳۳۲ ریاست مجلس سنای از ۲۸ فروردین ۱۳۳۳ تا فروردین ۱۳۳۴ ریاست مجلس سنای.

وزیر مشاور
المعلم

۴۰. دادگر، حسین (عدل الملک)

حسین فرزند عبدالکریم (۱۲۶۵-۱۳۱۴ ش) در تهران به دنیا آمد. در سال ۱۲۸۶ به استخدام وزارت عدلیه درآمد. در ۸ شهریور ۱۲۹۵ معاون وزیر داخله در اوایل ۱۲۹۹ کفیل وزارت داخله در کابینه سید ضیاء الدین طباطبائی. در ۵ آبان ۱۳۰۲ معاون رئیس وزراء در ۱۵ آذر ۱۳۰۴ در (۱۲۵۰-۱۲۵۱ ش) در تهران به دنیا آمد در دوران جوانی با درجه افسری در شهرهای تهران، تبریز و مشهد زیر نظر افسران روسی انجام وظیفه کرد. در سال ۱۲۹۸ با درجه سرتیپی معاون آترباد تهران و در اثر اختلاف با استاروسلسکی افسر فرقاچانه از خدمت استعفاء در شهریار به زراعت پرداخت. پس از کودتا ۱۲۹۹ از طرف سردارسپه به ارتش دعوت و به او نماینده ساری در دوره اول، دوم و سوم در مجلس سنای.

۴۸. خدایاری، سرتیکر خدایار

در ۱۲۴۰-۱۲۴۱ ش در تهران به دنیا آمد در دوران جوانی با درجه افسری در شهرهای تهران، تبریز و مشهد زیر نظر افسران روسی انجام وظیفه کرد. در سال ۱۲۹۸ با درجه سرتیپی معاون آترباد تهران در دوره های نهم و دهم. نماینده تهران در دوره های نهم و دهم. در ۵ بهمن ۱۳۰۰ درجه امیر لشکری اعطاء شد. در ۵ بهمن ۱۳۰۰ رئیس اداره کل غله و نان و اداره کل خالصجات و از ۵ آبان ۱۳۰۲ تا ۷ شهریور ۱۳۰۳ وزیر پست و تلگراف در کابینه سردارسپه و بعد از آن فرماندار قزوین شد. پس از تصویب نظام اجرایی که بعدها به نظام وظیفه تغییر نام یافت دو مین

۴۳. دبیا، یحیی (ناظم الدّوله)

یحیی فرزند اسدالله خان (۱۳۱۸-۱۲۶ ش) در تبریز به دنیا آمد. در ۱۲۹ رئیس محاسبات دربار. از ۲۱ دی ۱۳۰۶ تا ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ معاون رئیس وزراء در کابینه مهدیقلی هدایت

رسیل پسر خودایاری

نهم مجلس شورای ملی. در خرداد ۱۳۱۴ متمم به
دستیه علیه رژیم پهلوی و تبعید به عراق. از ۱۱
فروردین ۱۳۲۲ معاون علی سهیلی
رئیس وزراء. از مرداد ۱۳۲۳ تا شهریور ۱۳۲۴
وزیر مختار ایران در حکومت موقت فرانسه واقع
در الجزیره. وزیر مختار ایران در لبنان از مرداد
۱۳۲۸ تا ۱۳۲۵.

وزیر مختار

۶۱

مخبر السلطنه. از آذر ۱۳۱۴ ش معاون ۴۵. رخشنانی، حسین
رئیس وزراء در کابینه محمود جم.

از ۱۸ اسفند ۱۳۱۶ تا ۲۰ آبان ۱۳۱۸ رئیس
اداره کل فلاحت در کابینه محمود جم.

ساده نیست فرام

رسانی
ساده نیست فرام

رئیس کل فلاحت

۶۲

۴۴. رام، مصطفی قلی (انتخاب الملک)

مصطفی قلی فرزند علی اکبر میرینج
(۱۳۶۰-۱۳۷۲ ش) در مشهد به دنیا آمد. وی
پس از فراغت از تحصیل به استخدام مالیه
خراسان درآمد. سپس رئیس اداره کارگزینی،
پیشکار مالیه جندی بعد رئیس دایره کارگزینی و
کاربردازی مالیه شد و مدتی رئیس گمرکات و
شرکتهای استان آذربایجان شرقی و غربی،
رئیس شرکت سهامی کل ساختمان ایران، رئیس
بنگاه کل انحصارات دخانیات، معاون وزارت
دارایی، سرپرست املاک پهلوی. در کابینه دوم
محمدعلی فروغی از ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ رئیس
کل آمار و ثبت احوال. از آذر ۱۸ آذر ۱۳۱۸ تا ۹ تیر
۱۳۱۹ رئیس اداره کل کشاورزی در کابینه دکتر
احمد متین دفتری. از آن پس تا ۵ شهریور ۱۳۲۰
رئیس کل کشاورزی در کابینه علی منصور. از ۵
شهریور تا ۲۵ شهریور ۱۳۲۰ رئیس اداره
کشاورزی در کابینه محمدعلی فروغی. در ۲ مهر
۱۳۲۲ شهردار تهران، استاندار خراسان،
استاندار فارس. نماینده اهواز در دوره‌های دوم،
سوم، چهارم، و نماینده تهران در دوره‌های پنجم و
ششم مجلس سنا.

۴۵. رهنما، زین العابدین

۱۴/۱۵/۶۹

۴۸. زرین کفش، علی اصغر
علی اصغر فرزند میرزا زمان کردستانی
وی در (۱۳۱۷-۱۳۶۷ ش) در شیراز به دنیا
آمد. در ابتدا استخدام در وزارت مالیه درآمد. از
۱۳۹۹ تا ۱۳۰۰ مأمور مالیات در اصفهان. در
۱۳۹ به وزارت عدله منتقل و از ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۱
مدیر کل ثبت اصفهان. نماینده دوره سوم شیراز
در مجلس شورای ملی. در ۱۵ مرداد ۱۳۱۲
عنوان بازرس به استخدام وزارت عدله سپس به
کفیل وزارت معارف در کابینه مهدیقلی هدایت.
وزارت امور خارجه منتقل و پس از دو سال
در ۱۵ مهر ۱۳۱۲ معاون وزیر پست و تلگراف استعفاء کرد. در ۱۵ مهر ۱۲۹۸ به همکاری با
سید ضیاء در انتشار روزنامه شرق اشغال
داشت، مدتی بعد مجدداً به استخدام وزارت
امور خارجه درآمد و به ترتیب به سمت مترجمی
اول دارالترجمه، معاونت اداره عثمانی، معاونت
اداره دوم انگلیس، نایب اول سفارت ایران در
واشنگتن، رئیس کابینه وزارت امور خارجه
درآمد. در ۱۳۰۵ به دعوت علی اکبر داور به
وزارت عدله منتقل و به ریاست اداره دوم
استیاف تهران پس از آن ریاست دیوان عالی
جزای عمال دولت، مدیر کل، معاونت اداری با
حفظ سمت رئیس محکمه ازدواج، کفیل و
معاون اول دیوان عالی کشور. از ۱۹ تیر ۱۳۱۱ به
مدت یک سال به معاونت وزارت داخله در زمان
تصدی علی منصور. از ۲۹ فروردین ۱۳۱۲
وزارت داخله در کابینه مهدیقلی هدایت
سردییر روزنامه ایران، مجله راهنمای روزنامه
مخبر السلطنه. در این سال به عنوان کمیسر عالی
راهنمای. در ۱۶ آذر ۱۳۰۵ معاونت وزارت فوائد
عالی و تجارت. از ۱۷ خرداد ۱۳۰۶ تا ۱۷ دی
۱۳۰۶ معاون مهدیقلی هدایت مخبر السلطنه از ۹ شهریور ۱۳۲۲ تا ۴ آذر ۱۳۲۳ وزیردارانی
رئیس وزراء. نماینده ری در دوره‌های هشتم و
در کابینه سادع. در ۱۳۲۶ رئیس هیأت مدیره

زین العابدین فرزند شیخ العراقین

(۱۳۶۰-۱۳۷۲ ش) در عراق بدنیا آمد. مدیر و
سردییر روزنامه ایران، مجله راهنمای روزنامه
مخبر السلطنه. در این سال به عنوان کمیسر عالی
راهنمای. در ۱۶ آذر ۱۳۰۵ معاونت وزارت فوائد
عالی و تجارت. از ۱۷ خرداد ۱۳۰۶ تا ۱۷ دی
۱۳۰۶ معاون مهدیقلی هدایت مخبر السلطنه از ۹ شهریور ۱۳۲۲ تا ۴ آذر ۱۳۲۳ وزیردارانی
رئیس وزراء. نماینده ری در دوره‌های هشتم و
در کابینه سادع. در ۱۳۲۶ رئیس هیأت مدیره

۵۰. سوروی، محمد

محمد فرزند مهدی (۱۳۷۰-۱۲۷۶ش) در تهران متولد شد. در بدو خدمت به استخدام وزارت امور خارجه درآمد. سپس بنشایه درخواست وزارت دادگستری به آن وزارتخانه منتقل و در قسمت بازرگانی مشغول کار شد. از ۱۳۱۱ دادستان تهران، دادستان دیوان کیفری و سپس به وزارت مالیه منتقل و دادستان محاکم مالیه شد. در ۱۳۱۴ و ۱۳۱۵ مدیرکل وزارت مالیه. در ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۷ در رأس میسیونی به سید محمد فرزند آقایی (۱۳۶۹-۱۲۷۵ش) کشورهای اروپایی رفت. او ایل ۱۳۱۸ معاون در تهران به دنی آمد. در ۲۲ فروردین ۱۳۱۳ وزارت عدلیه. از ۵ آبان ۱۳۱۸ کفیل وزارت رئیسی گمرک ایران، رئیس اداره کل انحصار عدلیه در کابینه مตین دفتری. ۹ شهریور ۱۳۲۳ دخانیات. در ۲۷ اسفند ۱۳۱۴ معاون وزارت و زیرکشور در کابینه مرتضی قلی بیات. در سوم طرق و شوارع. از ۸ آذر ۱۳۱۷ کفیل وزارت دی ۱۳۲۶ وزیر دادگستری در کابینه ابراهیم طرق و شوارع و از ۲۰ شهریور ۱۳۱۸ تا ۱۱ حکیمی. در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۲۰ عضو هیأت اسفند ۱۳۲۰ وزیر طرق و شوارع در کابینه های مختلف بر نظارت در امر خلع بد. از اول آذر چم، متن دفتری، منصور و فروغی. در اسفند ۱۳۲۱ تا ۶ شهریور ۱۳۲۲ رئیس دیوان عالی ۱۳۲۲ شهردار تهران. در ۱۳۲۲ ریاست بانک کشور. نماینده تهران در دوره اول مجلس سنا. رهنی ایران؛ در این سمت توسعه متفقین دستگیر در مهر ۱۳۲۵ رئیس دیوان عالی کشور (دوره ۱۱ ماه زندانی شد. در ۱۳۲۴ عضو شورای تصدی وزارت دادگستری گلستان). عالی اقتصاد. در ۱۹ شهریور ۱۳۲۶ وزیر دارایی در کابینه احمد قوام. در ۶ دی ۱۳۲۸ وزیر دادگستری در کابینه محمد ساعد. از ۱ تیر ۱۳۲۹ وزیر دارایی در کابینه علی منصور. در ۲ شهریور ۱۳۳۰ استاندار خراسان. در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ وزیر مشاور در کابینه فضل الله زاهدی. از ۹ شهریور ۱۳۳۹ معاون نخست وزیر و وزیر مشاور و سریرست وزارت بازرگانی در کابینه شریف‌امامی. نماینده تهران در دوره های دوم، سوم، چهارم، پنجم، ششم و هفتم مجلس سنا. استاد حقوق دانشگاه تهران.

۴۹. سجادی، دکتر سید محمد

سید محمد فرزند آقایی (۱۳۶۹-۱۲۷۵ش) کشورهای اروپایی رفت. او ایل ۱۳۱۸ معاون در تهران به دنی آمد. در ۲۲ فروردین ۱۳۱۳ وزارت عدلیه. از ۵ آبان ۱۳۱۸ کفیل وزارت رئیسی گمرک ایران، رئیس اداره کل انحصار عدلیه در کابینه متن دفتری. ۹ شهریور ۱۳۲۳ دخانیات. در ۲۷ اسفند ۱۳۱۴ معاون وزارت و زیرکشور در کابینه مرتضی قلی بیات. در سوم طرق و شوارع. از ۸ آذر ۱۳۱۷ کفیل وزارت دی ۱۳۲۶ وزیر دادگستری در کابینه ابراهیم طرق و شوارع و از ۲۰ شهریور ۱۳۱۸ تا ۱۱ حکیمی. در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۲۰ عضو هیأت اسفند ۱۳۲۰ وزیر طرق و شوارع در کابینه های مختلف بر نظارت در امر خلع بد. از اول آذر چم، متن دفتری، منصور و فروغی. در اسفند ۱۳۲۱ تا ۶ شهریور ۱۳۲۲ رئیس دیوان عالی ۱۳۲۲ شهردار تهران. در ۱۳۲۲ ریاست بانک کشور. نماینده تهران در دوره اول مجلس سنا. رهنی ایران؛ در این سمت توسعه متفقین دستگیر در مهر ۱۳۲۵ رئیس دیوان عالی کشور (دوره ۱۱ ماه زندانی شد. در ۱۳۲۴ عضو شورای تصدی وزارت دادگستری گلستان). عالی اقتصاد. در ۱۹ شهریور ۱۳۲۶ وزیر دارایی در کابینه احمد قوام. در ۶ دی ۱۳۲۸ وزیر دادگستری در کابینه محمد ساعد. از ۱ تیر ۱۳۲۹ وزیر دارایی در کابینه علی منصور. در ۲ شهریور ۱۳۳۰ استاندار خراسان. در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ وزیر مشاور در کابینه فضل الله زاهدی. از ۹ شهریور ۱۳۳۹ معاون نخست وزیر و وزیر مشاور و سریرست وزارت بازرگانی در کابینه شریف‌امامی. نماینده تهران در دوره های دوم، سوم، چهارم، پنجم، ششم و هفتم مجلس سنا. استاد حقوق دانشگاه تهران.

وزیر کشور

پرستا جامع علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۵۱. سمیعی، حسین (ادیب السلطنه)

حسین فرزند میرزا حسن ادیب السلطنه (۱۳۲۲-۱۲۵۲ش) در رشت به دنیا آمد. در ۱۲۷۶ وارد خدمت در وزارت امور خارجه، معاونت اداره عنمانی شد. از اسفند ۱۲۸۷ مدیر تحریرات فرانسه، ایتالیا و ایالات متحده آمریکا. در ۱۲۹۸ مدیرکل بخش امور شرقی وزارت دادگله. در ۱۳۰۲ منشی ریاست وزراء. در ۱۳۰۳ رئیس دفتر کابینه. در ۱۳۰۶ مدیرکل وزارت دادگله. نماینده رشت در دوره های دوم و سوم داخله سپس معاونت وزارت فوائد عامه و

مجلس شورای ملی. در ۱۲۹۵ همراه مهاجران عازم کرمانشاه شد و در حکومت موقت مهاجران وزیر داخله بود و از آن پس تا ۱۲۹۷ به سوریه رفت. پس از برگشت معاون وزارت داخله و از ۲۸ بهمن ۱۲۹۹ تا ۲ اسفند ۱۲۹۹ معاون سپهبدار رئیس وزرا. در ۲ اسفند ۱۲۹۹ توسط عوامل کودتا بازداشت سپس حاکم تهران شد. از ۱۴ خرداد ۱۳۰۰ تا ۲۹ دی ۱۳۰۰ وزیر فوائد عامه در کابینه قوام السلطنه. از یک بهمن ۱۳۰۱ تا ۱۱ اردیبهشت ۱۳۰۲ کفیل وزارت داخله در کابینه حسن مستوفی الملک. از ۷ شهریور ۱۳۰۳ تا ۹ مرداد ۱۳۰۴ وزیر عدلیه در کابینه سردار سپه. پس از آن نماینده تهران در مجلس موسسان. از ۱۱ خرداد ۱۳۰۶ تا ۳۰ دی ۱۳۰۹ وزیر داخله در کابینه مهدیقلی هدایت. از ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۲ والی آذربایجان. پس از آن تا سال ۱۳۱۸ رئیس تشریفات و رئیس دربار. در ۷ مرداد ۱۳۱۸ استاندار آذربایجان غربی. از تیر ۱۳۱۹ تا تیر ۱۳۲۲ سفير ایران در افغانستان. از ۱۳۲۱ تا ۹ تیر ۱۳۲۲ وزیر مشاور و از ۲۸ بهمن ۱۳۲۱ تا ۹ تیر ۱۳۲۲ وزیر مشاور و از آن پس تا ۱۳۲۳ وزیر کشور در کابینه علی سهیلی و بعد رئیس کل تشریفات شد. نماینده رشت در دوره اول مجلس سنا.

مشاغل فرهنگی و اجتماعی وی: رئیس فرهنگستان، رئیس انجمن تربیت بدنی و پیش‌آهنگی، رئیس باشگاه هوایی‌سازی، رئیس انجمن آثار ملی.

وزیر کشور

دکتر سید محمد
سجادی

۵۲. سمیعی، عنایت‌الله (مدبر‌الدوله)

عنایت‌الله (۱۳۱۷-۱۲۶۶ش) در تهران بدنیا

آمد. در ابتدا به استخدام وزارت دادگله درآمد. در ۱۲۹۸ مدیرکل بخش امور شرقی وزارت تحریرات فرانسه، ایتالیا و ایالات متحده آمریکا. هنگام در فروردین ۱۲۸۹ مدیر اداره تحریرات دادگله. در ۱۳۰۲ منشی ریاست وزراء. در ۱۳۰۳ رئیس دفتر کابینه. در ۱۳۰۶ مدیرکل وزارت دادگله. نماینده رشت در دوره های دوم و سوم داخله سپس معاونت وزارت فوائد عامه و

اول (۱۲۹۷) به برلن و سپس به ایران برگشت و با درجه سرگردی به فرماندهی گردان مستقل سمنان منصوب و مأمور سرکوبی امیر مؤبد سوادکوهی شد پس از سرکوبی امیر مؤبد در تزدیکی ساری به درجه سرهنگی رسید. در نهضت میرزا کوچک خان به فرماندهی جبهه مازندران مأمور شد وی برای ارائه گزارشی علیه استاروسلسکی فرمانده دیویزیون قرقاق که با بشویکها همکاری می‌کرد علی‌رغم مخالفت کلیل کروپ فرمانده زاندارمری به تهران آمد.

سپس به فرماندهی فوج ۲ زاندارمری در یوسف‌آباد منصوب شد. مدتی پس از کودتای ۱۲۹۹ مأمور آذربایجان شد و پس از سرکوبی قیام لاهوتی به درجه سرتیپی رسید و به تهران احضار و به فرماندهی دانشکده افسری منصوب شد. وی از ۲۷ اردیبهشت ۱۳۰۰ حاکم نظامی تهران و در ۱۴ دی ۱۳۰۰ به معاونت ارکان حرب کل قشون و در سال ۱۳۰۴ به ریاست کل ارکان حرب و پس اعدام فولادی (یکی از فرماندهان فوج مرکز که متهم به توطنه علیه رژیم پهلوی شده بود) از سمت خود استعفاء کرد و مدتی بیکار بود. از ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ به وزارت فواند عامه در کابینه مخبر‌السلطنه و از ۱۰ خرداد ۱۳۰۸ با درجه سرلشکری فرمانده قوای فارس و با حفظ سمت از ۲۲ خرداد ۱۳۰۸ والی فارس شد. وی در ۲۰ شهریور ۱۳۰۹ به تهران احضار و به سه سال زندان محکوم شد که پس از یک‌سال و نیم با وساطت مخبر‌السلطنه آزاد و به آستان رفت. پس از تصرف برلن به دست نیروهای سوری دستگیر و اعدام شد.

۵۶. شیبانی، عبدالحسین (وحید‌الملک)

عبدالحسین فرزند میرزا حسن خان «معروف به آفاخان» (۱۲۴۲-۱۲۵۲ ش) در کاشان متولد

اردیبهشت ۱۳۳۷ سفير ایران در انگلیس.

تجارت. از ۱۵ تیر ۱۳۰۸ تا بهمن ۱۳۰۹ سفير ایران در عراق. از ۲۰ دی ۱۳۰۹ تا ۱۳ خرداد ۱۳۱۰ کفیل وزارت اقتصاد در کابینه مهدیقلی هدایت. از بهمن ۱۳۱۰ تا آذر ۱۳۱۲ سفير ایران در آلمان. از آذر ۱۳۱۲ تا فروردین ۱۳۱۵ سفير ایران در عراق. از ۲۵ فروردین ۱۳۱۵ تا اسفند ۱۳۱۶ وزیر امور خارجه در کابینه محمود جم.

۵۴. سیاح، همایون

همایون فرزند جهانگیر ابرواني (حاج سیاح) (۱۲۶۲ ش) در تهران متولد شد. وی در ابتدای استخدام وزارت مالية و مأمور مالي در ایالات مختلف زیرنظر هیأت مستشاری میلسپو و پیشکار ماليه خراسان بود. از ۲۱ آبان ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۱ معاون وزارت مالية. از آن پس تا ۴ خرداد ۱۳۱۲ معاون مهدیقلی هدایت رئیس‌الوزراء. از ۴ خرداد ۱۳۱۲ تا ۲۶ شهریور ۱۳۱۲ ریاست کل تجارت در کابینه هدایت. از ۵ مهر ۱۳۱۲ معاون محمود جم وزیر داخله.

۵۳. سهیلی، علی

علی فرزند غلامعلی تبریزی (۱۲۷۴-۱۳۲۷ ش) در تبریز متولد شد. در ۱۲۹۲ به استخدام وزارت امور خارجه درآمد و به مدت یک سال مقتش اداره امور قضایی و به مدت دو سال منشی اول اداره تحریرات عثمانی در وزارت امور خارجه و با حفظ سمت چند ماه برای مطالعات قضایی در اداره امور قضایی وزارت عدله مشغول گردید. در ۱۳۰۲ به عضویت هیأت نایابندگی فوق العاده ایران در لندن و پس از بازگشت به معاونت اداره دوم وزارت امور خارجه منصوب شد. عضو هیأت مدیره شیلات. در ۱۳۰۶ رئیس اداره شوروی در وزارت امور خارجه. از ۷ تیر ۱۳۱۰ تا ۷ دی ۱۳۱۲ معاونت وزارت طرق و شوارع (راه) و از آن پس تا ۱۳۱۶ معاونت وزارت امور خارجه. از ۱۳۲۴-۱۳۲۶ (ش) در کاشان متولد شد. در سال ۱۲۹۴ با درجه نایبی به خدمت زاندارمری درآمد. دو سال بعد از طرف فوج ۶ اصفهان با درجه سلطانی به فرماندهی قسمت مستقلی مأمور سرکوبی نایب حسین کاشی شد. در جریان مهاجرت (زمان جنگ جهانی اول ۱۲۹۲) به کرمانشاه به آنان پیوست. سپس در اختلافاتی که بین وی و مأمور هو فمان آلمانی در غرب پیش آمد به استانبول رفت و به فرماندهی یک هنگ منصوب شد ولی نیروهای آن هنگ نیز پراکنده و به جبهه‌های مختلف اعزام شدند و حبیب‌الله به اطریش رفت و مأموریتی در جبهه ایتالیا به وی واگذار شد. پس از جنگ جهانی آفاخان» (۱۲۴۲-۱۲۵۲ ش) در کاشان متولد

۵۵. شیبانی، سرلشکر حبیب‌الله

حبیب‌الله فرزند میرزا فرج‌الله ندیم‌الدوله (۱۲۶۲-۱۳۲۴ ش) در کاشان متولد شد. در فروردین ۱۳۱۶ تا اردیبهشت ۱۳۱۷ سفير ایران در انگلیس. از ۲۱ اردیبهشت ۱۳۱۷ تا ۲۲ تیر ۱۳۱۷ وزیر امور خارجه در کابینه محمود جم. در ۱۳۱۸ به مدت ۸ ماه استاندار کرمان. از آذر ۱۳۱۸ تا تیر ۱۳۱۹ سفير ایران در افغانستان. از ۴ تیر ۱۳۱۹ وزیر کشور در کابینه علی منصور. معاونت وزارت طرق و شوارع (راه) و از آن پس تا ۱۳۱۶ معاونت وزارت امور خارجه. از ۱۳۲۰ و زیر ۱۳۲۰ تا ۱۸ اسفند ۱۳۲۰ وزیر امور خارجه در کابینه محمدعلی فروغی. از ۱۸ اسفند ۱۳۲۰ تا ۸ مرداد ۱۳۲۱ و از ۲۸ بهمن ۱۳۲۱ تا ۲۵ اسفند ۱۳۲۲ نخست وزیر. از خرداد ۱۳۲۲ تا آبان ۱۳۲۹ سفير ایران در فرانسه. از شهریور ۱۳۲۹ تا دی ۱۳۳۰ و از اسفند ۱۳۳۲ تا

جهانی بزم (رکم)

شد. در سال ۱۲۸۵ ضمن تحصیل در دانشگاه کمبریج مخبر روزنامه تایمز لندن و به تدریس زبان و ادبیات فارسی مشغول بود. در سال ۱۳۱۴ وزیر عدیله در کابینه محمدعلی فروغی. از ۱۳ آذر ۱۳۱۴ تا ۱۹ شهریور ۱۳۱۵ وزیر شرطه خواهان. در جریان به توب بستن مجلس ۲۲ از طرف دولت ایران مأمور شرکت در ۱۳۲۶ (جمادی الثاني) در بارک اتابک کنگره مستشرقین در بندر الرزه شد. اوخر سال ۱۳۲۷ به ایران برگشت و نماینده تهران در دوره های دوم و سوم و نماینده تبریز در دوره ۱۳۲۲ از طرف دولت ایران مأمور شرکت در ۱۳۲۴ نخست وزیر. سپس یک‌و نیم سال به ۱۳۲۴ آبان ۱۲۸۸ خرداد ۱۲۸۹ رئیس ۱۳۲۴ آبان ۱۲۸۸ خرداد ۱۲۹۰ وزیر عدیله در کابینه محمد جم. از ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۲ نماینده محلات و کمره در دوره های یازدهم، دوازدهم و سیزدهم مجلس شورای ملی. از ۱۳۲۲ مرداد ۱۳۲۳ وزیر دادگستری نماینده تهران در دوره دوم مجلس شورای ملی. از ۱۳۲۴ آبان ۱۲۸۸ عضو کمیسیون عالی مشروطه خواهان. در ۱۳۲۴ آبان ۱۲۹۱ به دستور ناصرالملک به پست و تلگراف در کابینه صمصام‌السلطنه. از ۱۳۲۴ آبان ۱۲۹۱ خرداد ۱۲۹۲ وزیر پست و کاشان تبعید شد. در ۱۳۲۴ آبان ۱۲۹۱ خرداد ۱۲۹۲ وزیر پست و تلگراف در کابینه علاء‌السلطنه. از ۱۳۲۴ آبان ۱۲۹۱ خرداد ۱۲۹۷ وزیر مشاور در کابینه ریاست مدرس حقوق و علوم سیاسی و از ۱۳۲۶ آبان ۱۲۹۷ شهريور ۱۲۹۸ به ۱۳۲۶ بهمن ۱۲۹۹ وزیر معارف اوقاف و صنایع مستظرفه در کابینه اول سپهبدار رشتی. از ۱۳۲۶ بهمن ۱۲۹۹ خرداد ۱۲۹۹ وزیر پست و تلگراف در کابینه قوام‌السلطنه. در ۱۳۲۷ بهمن ۱۲۹۷ خرداد ۱۲۹۷ وزیر مشاور در کابینه موسان. از ۱۳۲۹ آبان ۱۲۹۸ به ۱۳۲۷ بهمن ۱۲۹۹ وزیر سفیر ایران در ترکیه. سپس تا سال ۱۳۲۱ وزیر مشاور در کابینه قوام‌السلطنه. در ۱۳۲۵ آبان ۱۲۹۸ رئیسه کنگره تویندگان سپس ریاست انجمن روابط فرهنگی ایران و شوروی. نماینده تهران در دوره اول مجلس سنا.

سرمه

۵۹. صور اسرافیل، قاسم

قاسم فرزند حاجی میرزا حسن خان (۱۲۵۸-۱۳۲۷) در محله ششکلان تبریز متولد شد. در سال ۱۲۷۴ وارد خدمت دولت شد و در اولین مأموریت خود همراه سردار مویدظفر الدوّله به مراغه و خلخال رفت. پس از قتل ناصرالدین شاه (۱۲۷۵) همراه مظفر الدین شاه به تهران آمد و به سمت سرنشته‌داری وزارت ابنيه منصوب شد. در ۱۲۷۹ اسفند سه‌ماهی شد. پس از به توب بستن مجلس در سال ۱۲۸۷ به مدت سه سال به اروپا رفت و پس از بازگشت نماینده نیشاپور در دوره دوم و در دوره سوم از زنجان به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد. در سال ۱۲۹۳ با جمیع از نماینده‌گان به مهاجرت رفت و در کابینه حکومت موقت مهاجرین وزیر پست و تلگراف شد. در ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ رئیس دفتر و معاون رئیس وزراء. ۵ آبان ۱۳۰۲ تا ۳۰ مرداد ۱۳۰۳ کنفیل وزارت داخله در کابینه سردار سپه. از ۱۱ آبان ۱۳۱۶ کنفیل و از ۲۹ آبان ۱۳۱۲ مدعي العلوم دیوان عالی تمیز دوره اول مجلس شورای ملی. در ۱۴ بهمن ۱۳۰۷

۵۸. صدر، سید محسن (صدر الاشراف)

صادق فرزند میرزا جواد (۱۲۴۲-۱۳۳۱) در تبریز به دنیا آمد. از ۱۲۵۲ تا ۱۲۶۹ همراه دائی اش شیخ محسن مشیر‌الدوله سفیر ایران در استانبول به سمت مستشاری سفارتخانه به آن دیار رفت و ضمن کار در مدرسه فرانسوی «گالاتاسارای» در رشت حقوق به ادامه تحصیل پرداخت. مشاغل بعدی وی عبارتند از: دفترداری سفارت، نایب سومی، نایب دومی به مدت چهار سال. سپس به تهران برگشت مشیر‌الدوله وزیر عدیله و صادق ریاست دارالاشراف و وزارت خانه را به مدت یک‌و نیم سال عهده دار بود. پس از قتل ناصرالدین شاه در سال ۱۲۷۵ پیشکار مالی آذربایجان. نماینده تبریز در دوره اول مجلس شورای ملی. در ۱۴ بهمن ۱۳۰۷

۵۷. صادق، صادق (مستشار‌الدوله)

صادق فرزند میرزا جواد (۱۲۴۲-۱۳۳۱) در تبریز به دنیا آمد. از ۱۲۵۲ تا ۱۲۶۹ همراه دائی اش شیخ محسن مشیر‌الدوله سفیر ایران در استانبول به سمت مستشاری سفارتخانه به آن دیار رفت و ضمن کار در مدرسه فرانسوی «گالاتاسارای» در رشت حقوق به ادامه تحصیل پرداخت. مشاغل بعدی وی عبارتند از: دفترداری سفارت، نایب سومی، نایب دومی به مدت چهار سال. سپس به تهران برگشت مشیر‌الدوله وزیر عدیله و صادق ریاست دارالاشراف و وزارت خانه را به مدت یک‌و نیم سال عهده دار بود. پس از قتل ناصرالدین شاه در سال ۱۲۷۵ پیشکار مالی آذربایجان. نماینده تبریز در دوره اول مجلس شورای ملی. در ۱۴ بهمن ۱۳۰۷

فروردين ۱۳۱۱ وزير پست و تلگراف در کابينه وزارت عدليه درآمد. ابتدا به سمت مترجم سپس وی عبارتنداز: در ۱۳۰۲ معاون فني اداره مهديقلی هدایت. در ۱۳۱۲ به حکومت اصفهان به معاونت مسيونري مستشاران فرانسوی و در خالصجات تهران. از ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۶ معلم سپس به مدت يك سال حاكم رشت و از ۴ دي نهايـت رياست اداره دارالترجمـه آن وزارتخـانه گـاهـشـانـسـي در مدرـسـهـ عـالـيـ فلاـحتـ تـهـرانـ در ۱۳۱۷ تا ۳ مرداد ۱۳۱۸ كـفـيلـ شهرـدارـيـ تـهـرانـ. اـرتـقاـيـافتـ در ۱۳۰۵ رـياـستـ كـارـگـزـينـيـ وزـارتـ عـدـليـهـ وـپـسـ اـزـ الفـايـ كـاـپـيـتـالـاسـيونـ وـتـشـكـيلـاتـ مـدـرسـهـ عـالـيـ فلاـحتـ كـرجـ. در ۱۳۱۲ رـئـيسـ اـدارـهـ جـديـدـ وزـارتـ عـدـليـهـ اـبـتـداـ بهـ سـمـتـ مـعـاـونـتـ اـمـورـ فلاـختـيـ درـ اـدارـهـ كـلـ فلاـختـ. در ۱۳۱۴ مـدـعـىـ العـمـومـيـ استـيـنـافـ وـدرـ ۸ـ بهـمنـ ۱۳۰۷ـ مـعلمـ جـغـرافـيـاـيـ كـشاـورـزـيـ درـ مـدـرسـهـ عـالـيـ رـياـستـ مـحاـكمـ تـجـارـتـ وـبـالـاـخـرـهـ رـياـستـ كـلـ فلاـختـ كـرجـ. در ۱۳۱۵ مـعـاـونـ فـنـيـ اـدارـهـ كـلـ مـحـاـكمـ بـدـوـيـتـ منـصـوبـ شـدـ. در ۱۳۱۶ اـبـتـداـ فـلاـختـ. اـزـ ۱ـ مـهـرـ ۱۳۱۶ـ اـبـتـداـ كـفـيلـ مـسـتـشـارـ دـيـوانـ كـشـورـ وـمـعـاـونـ دـادـسـتـانـ دـيـوانـ اـدارـهـ كـلـ فلاـختـ درـ كـابـينـهـ مـحـمـودـ جـمـ. اـزـ ۱۸ـ كـشـورـ وـسـپـسـ بهـ مدـيرـكـلـ تـهـيهـ قـوـانـينـ وـ مدـيرـكـلـ اـسـفـندـ ۱۳۲۱ـ مـرـدادـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ كـشاـورـزـيـ قـضـائـيـ باـ اـشـتـغالـ بهـ مـعـاـونـتـ وـ زـارـتـ تعـيـينـ شـدـ. درـ كـابـينـهـ عـلـيـ سـهـيلـيـ. اـزـ ۱۸ـ مـرـدادـ ۱۳۲۱ـ تـاـ ۲۸ـ آـبـانـ ۱۳۲۱ـ مـأـمـورـ حلـ اـخـتـلـافـ سـرـحدـ وـ بهـمنـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ كـشاـورـزـيـ درـ كـابـينـهـ اـحمدـ اـرـونـدـرـودـ. در ۱۳۱۶ـ بهـ عـضـويـتـ جـامـعـهـ مـللـ قـوـامـ السـلـطـنهـ. اـزـ ۱۲ـ آـبـانـ ۱۳۲۴ـ تـاـ ۲۵ـ بهـمنـ ۱۳۲۴ـ وزـيرـ كـشاـورـزـيـ درـ كـابـينـهـ حـكـيمـ الـملـكـ. درـ ۱۳۲۴ـ درـ آـمـدـ سـپـسـ بهـ وزـارتـ اـمـورـ خـارـجـهـ مـنـتـقـلـ وـ بهـ ۱۳۲۵ـ عـضـوـ هـيـاتـ عـالـيـ برـنـامـهـ هـفتـ سـالـهـ. اـزـ ۲۰ـ تـرـتـيبـ درـ قـسـمـ مـسـتـشـارـ وـ زـارـتـخـانـهـ. مدـيرـكـلـ ۱۳۲۵ـ خـرـدادـ ۱۳۲۶ـ تـاـ ۶ـ دـيـ ۱۳۲۶ـ وزـيرـكـلـ اـمـورـ اـدارـيـ، مدـيرـكـلـ اـمـورـ سـيـاسـيـ وـ اـزـ ۲۹ـ دـيـ ۱۳۲۶ـ (۱۳۵۱ـ ۱۳۲۷ـ شـ) درـ شـيرـازـ بهـ دـنـيـاـ آـمـدـ. درـ اـبـتـداـ ۱۳۱۷ـ بهـ مـعـاـونـتـ وـ اـزـ ۱۳ـ آـبـانـ ۱۳۱۹ـ تـاـ شـاهـبـورـ ۱۳۲۸ـ كـفـيلـ وـ زـارـتـ اـمـورـ خـارـجـهـ درـ كـابـينـهـ رـوزـنـامـهـ نـدـايـ اـسـلامـ رـاـ مـنـتـشـرـ كـرـدـ. درـ ۱۲۹۳ـ ۱۳۲۰ـ كـفـيلـ وـ زـارـتـ اـمـورـ خـارـجـهـ درـ كـابـينـهـ ۱۳۲۰ـ رـوزـنـامـهـ رـعـدـ وـ پـسـ اـزـ توـقـيـفـ رـوزـنـامـهـ رـعـدـ، عـلـيـ مـنـصـورـ. اـزـ ۵ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۰ـ تـاـ ۲۰ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۰ـ رـوزـنـامـهـ بـرقـ رـاـ مـنـتـشـرـ كـرـدـ. نـمـائـيـنـهـ يـزـدـ درـ دورـهـ ۱۳۲۰ـ وزـيرـ كـشـورـ درـ كـابـينـهـ مـحـمـدـ عـلـيـ فـروـغـيـ. اـزـ ۲۸ـ مـرـدادـ ۱۳۲۲ـ چـهـارـمـ جـلـسـ شـورـايـ مـلـيـ وـ پـسـ اـزـ كـوـدـتـايـ ۲۷ـ مـهـرـ ۱۳۲۰ـ رـئـيـسـ شـرـكـتـ سـهـامـيـ بـيمـهـ. اـزـ ۱۳۲۰ـ ۱۲۹۹ـ اـزـ ۴ـ اـسـفـندـ ۱۳۲۱ـ تـاـ ۴ـ خـرـدادـ ۱۳۰۰ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۱ـ تـاـ ۱ـ بهـمنـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ كـشـورـ وـ اـزـ ۱۳۲۲ـ رـئـيـسـ الـوزـراءـ شـدـ. پـسـ اـزـ عـزـلـ بهـ اـروـيـاـ وـ عـاقـبـتـ آـنـ پـسـ تـاـ ۲۸ـ بهـمنـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ دـادـگـشـتـيـ درـ دـاشـكـدـهـ کـشاـورـزـيـ کـرجـ. بهـ فـلـسـطـينـ رـفـتـ وـ درـ ۷ـ مـرـدادـ ۱۳۲۲ـ بهـ اـيرـانـ کـابـينـهـ قـوـامـ السـلـطـنهـ. نـمـائـيـنـهـ سـمـنانـ درـ دورـهـ هـايـ باـزـگـشتـ وـ حـزـبـ اـرـادـهـ مـلـيـ رـاـ تـشـكـيلـ دـادـ. درـ چـهـارـهـمـ، يـانـزـدهـمـ، شـانـزـدهـمـ وـ هـفـدهـمـ درـ جـلـسـ دورـهـ چـهـارـهـمـ نـمـائـيـنـهـ يـزـدـ درـ مـجـلـسـ شـورـايـ مـلـيـ شـورـايـ مـلـيـ. اـزـ ۱۵ـ مـهـرـ ۱۳۲۵ـ دـادـسـتـانـ کـلـ شـدـ. درـ ۱ـ فـروـرـدينـ ۱۳۲۵ـ بهـ دـسـتـورـ قـوـامـ السـلـطـنهـ کـشـورـ. اـزـ اـسـفـندـ ۱۳۲۷ـ تـاـ ۱۰ـ مـهـرـ ۱۳۲۹ـ سـفـيرـ اـيرـانـ درـ اـتـرـيشـ. بهـ مـدتـ سـهـ مـاهـ زـندـانـيـ شـدـ.

۶۰. طـبـاطـبـاـيـيـ، سـيدـ ضـيـاءـ الدـينـ

سـيدـ ضـيـاءـ الدـينـ فـرـزـنـدـ سـيدـ عـلـيـ آـقاـ يـزـدـيـ (۱۳۵۱ـ ۱۳۲۷ـ شـ) درـ شـيرـازـ بهـ دـنـيـاـ آـمـدـ. درـ اـبـتـداـ ۱۳۱۷ـ بهـ مـعـاـونـتـ وـ اـزـ ۱۳ـ آـبـانـ ۱۳۱۹ـ تـاـ شـاهـبـورـ ۱۳۲۸ـ كـفـيلـ وـ زـارـتـ اـمـورـ خـارـجـهـ درـ كـابـينـهـ رـوزـنـامـهـ رـعـدـ وـ پـسـ اـزـ توـقـيـفـ رـوزـنـامـهـ رـعـدـ، عـلـيـ مـنـصـورـ. اـزـ ۵ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۰ـ تـاـ ۲۰ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۰ـ رـوزـنـامـهـ بـرقـ رـاـ مـنـتـشـرـ كـرـدـ. نـمـائـيـنـهـ يـزـدـ درـ دورـهـ ۱۳۲۰ـ وزـيرـ كـشـورـ درـ كـابـينـهـ مـحـمـدـ عـلـيـ فـروـغـيـ. اـزـ ۲۸ـ مـرـدادـ ۱۳۲۲ـ چـهـارـمـ جـلـسـ شـورـايـ مـلـيـ وـ پـسـ اـزـ كـوـدـتـايـ ۲۷ـ مـهـرـ ۱۳۲۰ـ رـئـيـسـ شـرـكـتـ سـهـامـيـ بـيمـهـ. اـزـ ۱۳۲۰ـ ۱۲۹۹ـ اـزـ ۴ـ اـسـفـندـ ۱۳۲۱ـ تـاـ ۴ـ خـرـدادـ ۱۳۰۰ـ شـهـرـبـورـ ۱۳۲۱ـ تـاـ ۱ـ بهـمنـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ كـشـورـ وـ اـزـ ۱۳۲۲ـ رـئـيـسـ الـوزـراءـ شـدـ. پـسـ اـزـ عـزـلـ بهـ اـروـيـاـ وـ عـاقـبـتـ آـنـ پـسـ تـاـ ۲۸ـ بهـمنـ ۱۳۲۱ـ وزـيرـ دـادـگـشـتـيـ درـ دـاشـكـدـهـ کـشاـورـزـيـ کـرجـ. باـزـگـشتـ وـ حـزـبـ اـرـادـهـ مـلـيـ رـاـ تـشـكـيلـ دـادـ. درـ چـهـارـهـمـ، يـانـزـدهـمـ، شـانـزـدهـمـ وـ هـفـدهـمـ درـ جـلـسـ دورـهـ چـهـارـهـمـ نـمـائـيـنـهـ يـزـدـ درـ مـجـلـسـ شـورـايـ مـلـيـ شـورـايـ مـلـيـ. اـزـ ۱۵ـ مـهـرـ ۱۳۲۵ـ دـادـسـتـانـ کـلـ شـدـ. درـ ۱ـ فـروـرـدينـ ۱۳۲۵ـ بهـ دـسـتـورـ قـوـامـ السـلـطـنهـ کـشـورـ. اـزـ اـسـفـندـ ۱۳۲۷ـ تـاـ ۱۰ـ مـهـرـ ۱۳۲۹ـ سـفـيرـ اـيرـانـ درـ اـتـرـيشـ. بهـ مـدتـ سـهـ مـاهـ زـندـانـيـ شـدـ.

وزـيرـ كـشـورـ

۱۳۰۰

وزـيرـ كـشـورـ

۱۳۰۰

۶۳. عـدـلـ، سـيدـ مـصـطـفىـ (منـصـورـ السـلـطـنهـ)

سـيدـ مـصـطـفىـ فـرـزـنـدـ سـيدـ بـراـهـيـمـ خـلـيلـ مـعـرـوفـ بهـ رـكـنـ الدـالـهـ (۱۳۲۹ـ ۱۳۲۶ـ شـ) درـ محلـهـ انـگـلـجـ

تـبـرـيزـ متـولـدـ شـدـ. درـ سـالـ ۱۳۸۲ـ بهـ سـمـتـ نـيـابتـ

سـومـ سـفـارـتـ اـيرـانـ درـ مـصـرـ سـپـسـ مـأـمـورـ تـقـيـشـ وـ

جوـادـ فـرـزـنـدـ أـبوـالـحسـنـ (۱۳۵۸ـ ۱۲۷۷ـ شـ) درـ اـحمدـ حـسـينـ فـرـزـنـدـ حاجـ مـيرـزاـ مـسـعـودـ خـانـ نـهـائـيـ نـيـابتـ دـومـ وـ درـ كـنـسـولـگـرـيـ اـيرـانـ مشـغـولـ

سـمـنانـ متـولـدـ شـدـ. وـيـ درـ سـالـ ۱۳۹۷ـ بهـ اـسـتـخـادـ (۱۳۴۱ـ ۱۲۷۷ـ شـ) درـ تـبـرـيزـ متـولـدـ شـدـ. مشـاغـلـ بـكـارـ شـدـ. درـ ۱۳۸۶ـ بهـ وزـارتـ عـدـليـهـ مـنـتـقـلـ وـ درـ

۶۴. عـدـلـ، اـحمدـ حـسـينـ

عامـريـ، جـوـادـ

حدود بیست سال کارهای مختلف وزارت عدله از قبیل دادستانی، در ۱۲۸۸ به مدعی العمومی استیناف مرکز، در ۱ بهمن ۱۲۹۰ معاونت وزارت عدله و در ۲۲ خرداد ۱۳۰۵ کفیل وزارت عدله در کابینه حسن مستوفی‌المالک و از ۱۵ اردیبهشت ۱۳۰۶ ریاست اداره تهیه قوانین را عهده‌دار بود. سپس به مدت یک سال برای تعیین حدود سرحد ایران و عثمانی به مرز رفت. در سال ۱۳۱۳ به وزارت امور خارجه بازگشت و از بهمن ۱۳۱۳ تا اردیبهشت ۱۳۱۷ وزیر مختار ایران در زنو و نماینده دائمی در جامعه ملل و سفارت ایران در سویس. در ۱۳۱۶ معاون و از فروردین ۱۳۱۷ تا ۸ خرداد ۱۳۱۷ کفیل وزارت امور خارجه در کابینه محمود جم. از ۱۳ تیر ۱۳۱۷ تا ۲۱ آبان ۱۳۲۰ سفیر ایران در ایتالیا. پس از برگشت از ایتالیا رئیس دانشکده حقوق دانشگاه تهران و از ۱۱ اسفند ۱۳۲۰ تا ۱۸ اسفند ۱۳۲۰ وزیر فرهنگ در کابینه محمدعلی فروغی و

حسین فرزند میرزا محمدعلی خان علاء‌السلطنه (۱۲۴۲-۱۲۴۳ ش) در تهران متولد شد. مشاغل وی عبارتند از: در ۱۲۸۰ به استخدام وزارت امور خارجه و به سمت اتاشه سفارت ایران در انگلیس و در ۱۲۸۲ نایب سوم سفارت، در ۱۲۸۴ پس نایب سوم سفارت سپس نایب سفارت فوق العاده ایران در دریار انگلیس. در ۱۲۸۶ ریاست کابینه وزارت امور خارجه (رئیس دفتر). در ۱۲۹۱ تا ۱۲۹۶ وزیر فواند عامة و تجارت در کابینه نجفقلی خان بختیاری (صیحات‌السلطنه). از مهر ۱۲۹۸ تا فروردین ۱۳۰۰ سفیر ایران در اسپانیا. از ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۳ وزیر فواند عامة و تجارت در کابینه نجفقلی خان بختیاری (صیحات‌السلطنه). از مهر ۱۳۰۴ تا ۱۳۰۶ وزیر فواند عامة و تجارت در کابینه شهریور ۱۳۰۶ وزیر مشاور در کابینه محمد ساعد. از ۵ آذر ۱۳۰۶ تا ۱۳۰۷ ریاست اداره اردیبهشت ۱۳۰۷ وزیر فرانسیس فلی بیات. و از ۱۳۰۸ تا ۱۳۰۹ وزیر فرانسیس فلی بیات. و از ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۱ وزیر فرانسیس فلی بیات. و از ۱۳۱۲ تا ۱۳۱۳ رئیس اداره نظارت بر شرکتها. از آذر ۱۳۱۴ تا ۱۳۱۵ سفیر ایران در انگلیس. از ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۷ رئیس اداره کل تجارت و از آن پس تا ۱۳۱۸ فروردین ۱۳۱۷ وزیر بازرگانی در کابینه محمد جم. از ۷ مهر ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۱ رئیس بانک ملی ایران. از ۵ دی ۱۳۲۱ تا شهریور ۱۳۲۴ وزیر دریار. از شهریور ۱۳۲۲ تا ۸ مرداد ۱۳۲۵ سفیر و نماینده ایران در شورای امنیت و از آن پس تا اسفند ۱۳۲۸ سفیر ایران در آمریکا. از ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ تا ۶ اردیبهشت ۱۳۳۰ نخست وزیر. از ۹ اردیبهشت ۱۳۳۰ وزیر دریار و از ۱۹ فروردین ۱۳۳۴ تا ۱۵

وزیر دادگستری
گشا

فروردین ۱۳۳۶ نخست وزیر. از ۱۵ فروردین ۱۳۴۲ تا ۱۲ آبان ۱۳۴۲ وزیر دریار. نماینده شیراز در دوره چهارم مجلس سنا. رئیس شورای عالی بنگاههای خیریه، رئیس شورای عالی پیش‌آهنگی، رئیس هیأت موسسین انجمن آثار ملی، رئیس لاینز بین‌المللی ایران، رئیس انجمن ایرانی برادری جهانی، رئیس هیأت موتمنین دانشگاه ملی.

محمد

۶۵. علام‌سیر، محمد (احتشم‌السلطنه)

محمدخان فرزند محمدرحیم خان قاجار دولو (۱۲۹۳-۱۳۱۴ ش) در تهران متولد شد. در سال ۱۲۵۸ وارد خدمت دولت شد و سمت یوزباشیگری غلام کشیکخانه را داشت. در ۱۲۶۳ پیشخدمت ایالت آذربایجان. از ۱۲۶۴ ریاست غلامان شاهی (قولر آقاسیگری کشیکخانه). از ۱۲۶۸ تا ۱۲۷۱ حکومت و ریاست قشون خمسه. از ۱۲۷۲ تا ۱۲۷۴ سرکنصل ایران در بغداد. در ۱۲۷۶ مدیر کل وزارت امور خارجه. از آن پس والی کردستان. از ۱۲۷۹ تا ۱۲۸۵ سفیر ایران در آلمان. نماینده تهران در دوره اول مجلس و از ۱۳ شهریور ۱۲۸۶ تا ۸ فروردین ۱۲۸۷ رئیس مجلس شورای ملی. از ۱۲۸۹ تا ۱۲۹۳ سفیر ایران در عثمانی. از ۱۲۸۹ تا ۱۲۹۲ سفیر ایران در آلمان. از ۱۲۹۲ تا ۱۲۹۳ شهریور ۱۲۹۳ (۱۹۲۳ م). از مهر ۱۲۹۴ (۱۹۲۷ م) تا آذر ۱۲۹۵ رئیس اداره نظارت بر شرکتها. از آذر ۱۲۹۶ تا ۱۳۰۱ اسفند ۱۳۱۵ سفیر ایران در انگلیس. از ۱۳۰۲ خرداد ۱۳۱۶ تا مهر ۱۳۱۶ رئیس اداره کل تجارت و از آن پس تا ۲۲ فروردین ۱۳۱۷ وزیر بازرگانی در کابینه محمد جم. از ۷ مهر ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۱ رئیس بانک ملی ایران. از ۵ دی ۱۳۲۱ تا شهریور ۱۳۲۴ وزیر دریار. از شهریور ۱۳۲۲ تا ۸ مرداد ۱۳۲۵ سفیر و نماینده ایران در شورای امنیت و از آن پس تا اسفند ۱۳۲۸ سفیر ایران در آمریکا. از ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ تا ۶ اردیبهشت ۱۳۳۰ نخست وزیر. از ۹ اردیبهشت ۱۳۳۰ وزیر دریار و از ۱۹ فروردین ۱۳۳۴ تا ۱۵

کاظم
محمد

۶۶. علم، محمدابراهیم (شوکت‌الملک)

محمدابراهیم فرزند میرعلی‌خان حشت‌الملک (۱۲۲۲-۱۲۵۹ش) در بیرجند به دنیا آمد. در سال ۱۲۸۳ به جای برادرش به حکومت قاینات و سیستان منصوب شد. از ۱۷ شهریور ۱۳۱۶ تا ۱۹ بهمن ۱۳۱۷ والی فارس. از ۱۹ بهمن ۱۳۱۷ تا ۵ آبان ۱۳۱۸ وزیر پست و تلگراف در کابینه محمود جم. از ۲۰ آبان ۱۳۱۸ تا ۹ تیر ۱۳۱۹ وزیر پست تلگراف در کابینه دکتر احمد متین دفتری. از ۹ تیر ۱۳۱۹ تا ۵ شهریور ۱۳۲۰ وزیر پست و تلگراف در کابینه علی‌نصرور و از آن پس تا ۳۰ شهریور ۱۳۲۰ وزیر پست و تلگراف در کابینه اول محمدعلی فروغی.

محمد

۶۷. عمید، سیدابراهیم (عمید‌السلطنه)

سیدابراهیم فرزند میرسیدرضا سمنانی (۱۲۱۰-۱۲۵۳ش) در تهران متولد شد. نماینده شاهزاد در دوره اول مجلس شورای ملی. پس از به توب بستن مجلس شورای ملی در دوره هشتم مجلس شورای ملی. در ۱۳۱۲ به عنوان گیلان. نماینده نائین در دوره چهاردهم مجلس شورای ملی. در ۲۹ اسفند ۱۳۲۴ به عنوان استاندار فارس. از ۱۲۹۷ به معافیت حکومت ایالت خراسان. از ۱۴ خرداد ۱۳۰۰ تا ۱۶ مهر ۱۳۰۰ وزیر عدیله در کابینه قوام‌السلطنه. نماینده نیشابور در دوره چهارم مجلس شورای ملی. از ۲۷ خرداد ۱۳۰۱ تا ۲۴ دی ۱۳۰۲ وزیر فوائد عامه و تجارت در کابینه قوام‌السلطنه.

محمد

۶۸. فاطمی، مهدی (عماد‌السلطنه)

مهدی فرزند میرزا قرخان (۱۲۴۱-۱۲۶۲ش) در اصفهان متولد شد. در ۱۲۹۷ پیشکار مالیه اصفهان. در ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ نماینده دولت در فارس. نماینده اصفهان در دوره چهارم و پنجم مجلس شورای ملی. از ۷ شهریور ۱۳۰۳ تا ۴ اردیبهشت ۱۳۰۴ وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در دو کابینه سردار سیه. از ۹ آبان ۱۳۰۴ تا ۱۱ تیر ۱۳۰۵ وزیر عدیله در کابینه محمدعلی فروغی. نماینده اصفهان در دوره ششم مجلس شورای ملی. از ۱۳۰۵ تا ۱۱ خرداد ۱۳۰۶ وزیر داخله در کابینه حسن مستوفی. نماینده اصفهان در دوره هشتم مجلس شورای ملی. در ۱۳۱۲ حکمران گیلان. نماینده نائین در دوره چهاردهم مجلس شورای ملی. در ۲۹ اسفند ۱۳۲۴ به عنوان استاندار فارس.

سیدمهدي فرزند سیدمحمد (۱۲۵۲-۱۲۶۵ش) در خراسان متولد شد. وی خدمات اداری خود را در وزارت امور خارجه از کارگذاری حکومت گیلان. رئیس تحریرات روس شروع کرد. در دوره سوم نماینده تربیت حیدریه در مجلس شورای ملی. از ۱۰ فروردین ۱۳۰۰ کارگذار خراسان. از ۹ مرداد ۱۳۰۰ تا ۱۲ مهر ۱۳۰۰ معاون کل‌نیل محمد تقی پیمان در امور غیر نظامی در خراسان. مدحتی رئیس محاکمات و مدیر کل وزارت

۷۰. فرزین، محمدعلی (کلوب)

محمدعلی فرزند میرزا مسیح اصفهانی (۱۲۲۰-۱۲۵۷ش) در تهران متولد شد. از سال ۱۲۸۲ به مدت نه سال اشتغال در گمرک. در سال ۱۲۹۰ ریاست مالیه همدان. نماینده همدان در دوره سوم مجلس شورای ملی. در

سال ۱۲۹۲ (جنگ بین‌الملل اول) با سایر مهاجرین به کرمانشاه رفت و در حکومت موقتی مهاجرین تحت ریاست رضاقلی نظام‌السلطنه وزیر مالیه بود؛ پس از بازگشت مدتی رئیس اداره حسابداری وزارت مالیه، در ۱۳۰۴ سفیر ایران در آلمان، از ۱۶ بهمن ۱۳۰۷ به کفالت وزارت امور خارجه و از ۱ مرداد ۱۳۰۸ تا ۲۰ آبان ۱۳۰۸ وزیر مالیه، از آن پس تا ۲۲ اردیبهشت ۱۳۰۹ وزیر امور خارجه در کابینه مهدیقلی هدایت مخبر‌السلطنه، از ۲۳ اردیبهشت ۱۳۰۹ تا ۱۰ شهریور ۱۳۱۱ سفیر ایران در آلمان، از ۱۰ شهریور ۱۳۱۱ تا ۶ آبان ۱۳۱۸ رئیس‌بانک ملی ایران، از ۶ مهر ۱۳۲۰ تا ۲۲ دی ۱۳۲۰ وزیر دربار.

تهران در دوره‌های دوازدهم و سیزدهم مجلس شورای ملی، از ۷ فروردین ۱۳۲۳ به مدت ده روز وزیر پست و تلگراف و از ۱۷ فروردین ۱۳۲۲ تا ۱۳۲۳ شهریور ۱۳۲۳ وزیر دارایی در کابینه محمد ساعد، از ۸ فروردین ۱۳۲۴ عضو شورای عالی اقتصاد، نماینده مشهد در دوره‌های دوم و سوم مجلس سنای از مهر ۱۳۲۲ تا ۲۰ فروردین ۱۳۲۵ وزیر مختار و از آن پس تا مهر ۱۳۲۶ سفیر ایران در سویس.

وزیر ارایه

[Handwritten signature]

پانوس‌ها:

- ۱. علاوه بر منابع ذکر شده در مجله شماره قبل منابع ذیل در این شماره مورد استفاده قرار گرفته:
 - ۱. صفایی، ابراهیم، خاطرات تاریخی، چاپ اول، تهران ۱۳۶۸، انتشارات نشر کتابسرای اعلوی، سیدابوالحسن، رجال عصر مشروطیت.
 - ۲. کوشش حبیب بغلانی و ایرج افشار، چاپ دوم، تهران ۱۳۶۲، انتشارات اساطیر.
 - ۳. سمیعی، احمد، سی و هفت سال، چاپ سوم، تهران ۱۳۶۶، انتشارات شاپور.
 - ۴. صالحیار، غلامحسین، چهره مطبوعات معاصر، چاپ اول، تهران ۱۳۵۱، پرس اجتن.
 - ۵. عاقلی، دکتریاقر، ذکاء‌الملک فروعی و شهریور ۱۳۶۰، چاپ اول، تهران ۱۳۶۲، انتشارات محمدعلی علمی و انتشارات سخن.
 - ۶. مستشار‌الدوله صادق، صادق، خاطرات و استاد مستشار‌الدوله صادق، به کوشش ایرج افشار، تهران ۱۳۶۱، انتشارات فدوی.
 - ۷. نوابی، عبدالحسین، دولتهای ایران از آغاز مشروطیت تا اول نیمساوم، چاپ اول، تهران ۱۳۵۵، انتشارات بابک.
 - ۸. سالنامه‌های جاحد، رسمی مملکتی، سالنامه پارس.
 - ۹. احتمام‌السلطنه علامیر، محمود، خاطرات احتمام‌السلطنه، به کوشش سیدمحمد‌مهدی مرسوی، چاپ اول، تهران ۱۳۶۶، انتشارات زوار.
 - ۱۰. و با تشکر از همکاری آقای دکتریاقر عاقلی، آقای ابراهیم شاکری و آرشیو روزنامه اطلاعات و آقای رضا فراستی مدیر آرشیو مرکز موسسه مطالعات و پژوهش‌های فرهنگی.

۷۱. فروغی، محمدعلی (ذکاء‌الملک)

محمدعلی فرزند محمدحسین خان اصفهانی (۱۲۵۴-۱۲۲۱ش) در تهران متولد شد. در سال ۱۲۷۴ به استخدام وزارت انتظامات در آمد و مترجم انگلیسی و فرانسه و همزمان به شغل معلمی پرداخت. در ۱۲۷۵ سردبیر، نویسنده و مترجم هفت‌نامه تریت، در ۱۲۷۸ معلم ادبیات مدرسه علوم سیاسی، در ۱۲۸۱ استاد تاریخ و معاونت مدرسه علوم سیاسی، در ۱۲۸۶ رئیس مدرسه علوم سیاسی، نماینده تهران در دوره‌های دوم و سوم مجلس شورای ملی، در دوره دوم از ۱۲ مرداد ۱۲۸۹ تا بهمن ۱۲۸۹ رئیس مجلس بود. از ۶ آذر ۱۲۹۰ وزیر مالیه و از ۱۹ آذر ۱۲۹۰ تا ۱۴ خرداد ۱۲۹۱ وزیر عدلیه در کابینه صمصام‌السلطنه، از ۲۶ مرداد ۱۲۹۲ تا اسفند ۱۲۹۳ وزیر عدلیه در کابینه مستوفی‌المالک. از ۲۲ اسفند ۱۲۹۳ به مدت دو ماه وزیر عدلیه در کابینه مشیر‌الدوله، از ۲۵ بهمن ۱۳۰۱ تا خرداد ۱۳۰۲ وزیر امور خارجه در کابینه مستوفی‌المالک، از ۲۶ خرداد ۱۳۰۲ تا آبان

بخاری بڑھ کر جائے ہے

بخاری

گنجینہ اسناد

رسٹ مونیز

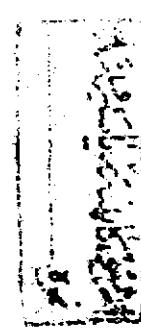
سندھ پرست و صورتیں عالی احوال

رسٹ مونیز
سندھ پرست ایک رائے کا نام ہے
رسٹ مونیز

بلطف بہرا فردا نازی میں ایم پرست (رسٹ مونیز)
لمسنیں اپنے اندر رکھ دیں اور سارے بھائیوں کو
بلطف بہرا فردا نازی میں ایم پرست (رسٹ مونیز) کو

لمسنیں اپنے اندر رکھ دیں اور سارے بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو

لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو

بخاری

گنجینہ اسناد

بخاری بڑھ کر جائے ہے

بخاری

گنجینہ اسناد

رسٹ مونیز

سندھ پرست و صورتیں عالی احوال

رسٹ مونیز
سندھ پرست ایک رائے کا نام ہے
رسٹ مونیز

بلطف بہرا فردا نازی میں ایم پرست (رسٹ مونیز)
لمسنیں اپنے اندر رکھ دیں اور سارے بھائیوں کو
بلطف بہرا فردا نازی میں ایم پرست (رسٹ مونیز) کو

لمسنیں اپنے اندر رکھ دیں اور سارے بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو

لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو
لطف رکھتے رہتے، اس طرف میں بھائیوں کو بھائیوں کو

گنجینہ اسناد